

İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı

İlke GÜRSEL

Adalet Yayınevi

İÇİNDEKİLER

- SUNUŞ
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR
GİRİŞ
I. KONUNUN ÖNEMİ
II. KONUNUN SINIRLANDIRILMASI
III. ÇALIŞMANIN PLANI

BİRİNCİ BÖLÜM

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN GENEL ÇERÇEVE

- I. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KAVRAMI
A. Genel Olarak Kişisel Veri Kavramı
1. Terim Sorunu ve Görüşümüz
2. Tanım
3. Sır Kavramı
a. Sırrın Tanımı ve Unsurları
b. Sır Türleri
(1) -Devlet Sırrı
(2) -Özel Sır
(i) -Bireyin Gizlilik Alanı
(ii) -Meslek Sırrı
(iii) -Banka Sırrı
(iv) -Müşteri Sırrı
(v) -İmalat ve Ticaret Sırları
(vi) -İş Sırrı
c. Kişisel Verinin Sır Kavramı ile İlişkisi
B. Özel Hayatın Gizliliği Hakkı
1. Özel Hayatın Gizliliği Kavramı
2. Özel Hayatın Gizliliği Hakkının İçeriği ve Özellikleri
3. Uluslararası Belgeler ve Yabancı Hukukta Özel Hayatın Gizliliği Hakkı
C. Kişisel Verilerin Korunması Hakkı
1. Kişisel Verilerin Korunması Hakkının Taşdığı Önem
2. Kişisel Verilerin Korunması Hakkının Tanımı ve Fonksiyonu
3. Kişisel Verilerin Korunması Hakkının Hukuki Niteliği
a. Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında ABD Sistemine Genel Bir Bakış

b. Sistemler Arası Yaklaşım Farklılıkları

(1) -AB Yaklaşımı ile ABD Yaklaşımı Arasındaki Farklar ve Nedenleri

(2) -ABD Yaklaşımında İleri Sürülen Görüşler

c. Genel Değerlendirme

4. Kişisel Verilerin Korunması Hakkının Temel Hak Olarak Üçüncü Kişilere Etkisi

a. Doğrudan Etki Teorisi

b. Dolaylı Etki Teorisi

c. Koruma Yükümlülüğü Teorisi

II. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI HAKKINA YÖNELİK ULUSLARARASI DÜZENLEMELER

A. OECD Bünyesindeki Çalışmalar

B. Birleşmiş Milletler Bünyesindeki Çalışmalar

C. Avrupa Konseyi Bünyesindeki Çalışmalar

1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

a. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine İlişkin Genel Bilgiler

b. Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Kararlardan Örnekler

2. Avrupa Konseyinin 108 Sayılı Sözleşmesi

3. Avrupa Konseyinin 181 Sayılı Ek Protokolü

4. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararları

III. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI HAKKINA YÖN VEREN AVRUPA BİRLİĞİ BÜNYESİNDEKİ DÜZENLEMELER

A. Genel Anlamda

B. Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı

C. 95/46/EC Sayılı Direktif

1. Direktife Yönelik Gelişmelerin Geçmişi

2. Direktifin Amacı

3. Direktifin Kapsamı

a. Genel Olarak

b. Bodil Lindqvist Kararı

c. Rechnungshof/Österreichischer Rundfunk Kararı

4. Temel Kavramlar

a. Kişisel Veri Kavramı

(1) -Gerçek Bir Kişiye İlişkin Olma

(2) -Kimliğin Belirlenebilirliği

- (3) -Verilerin Niteliği
- (4) -Verilerin Görünüm Şekli
- b. Hassas Kişisel Veri
 - (1) -Genel Olarak
 - (2) -Hassas Kişisel Verilerin İşlenmesindeki İstisnalar
 - (i) -Veri Öznesinin Açık Rızası
 - (ii) -İşverenin (Veri Sorumlusunun) İş Hukukundan Doğan Hak ve Yükümlülükleri
 - (iii) -Hayati Menfaatlerin Korunması
 - (iv) -Belirli Kuruluşlara Tanınan Ayrıcalık
 - (v) -Kamuya Duyurulmuş Kişisel Veriler ve Yasal Hakların Tesisi
 - (vi) -Sağlık Uzmanlarının Muafiyeti
 - (vii) -Önemli Kamu Menfaati
 - (3) -Ceza Kayıtlarının ve Kişisel Kimlik Numaralarının İşlenmesi
- c. Kişisel Verilerin İşlenmesi
- d. Kişisel Veri Dosyalama Sistemi (Dosyalama Sistemi)
- e. Veri Sorumlusu
- f. İşleyici
- g. Üçüncü Kişi
- h. Alıcı
- i. Veri Öznesinin Rızası
 - (1) -Rıza Kavramının Unsurları
 - (i) -Kesin Olma
 - (ii) -Özgür Olma
 - (iii) -Spesifik Olma
 - (iv) -Bilinçli Olma
 - (2) -Veri Öznesinin Rızasını Geri Alma Hakkı
- j. Veri Koruma Otoritesi (Denetleme Otoritesi)
- k. Üçüncü Ülkelere Veri Transferi
- D. Elektronik Haberleşme Alanında Kabul Edilen Diđer Bazı Direktifler

İKİNCİ BÖLÜM

İŞ İLİŞKİSİNDE İŞÇİNİN KİŞİSEL VERİLERİ

- I. İŞ İLİŞKİSİNDE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASININ TEMELLERİ VE ÖZEL OLARAK DÜZENLENMESİ
 - A. Kişisel Verilerin Korunması Hakkının İş Hukuku ile İlişkisi ve İşçiler Bakımından Taşıdığı Önem
 - B. Türk Hukukunda İşçilere Ait Kişisel Verilerin Korunmasının Temelleri
 - 1. Anayasa
 - 2. Yasa

a. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu

(1)-Amaç ve Kapsam

(2)-Kanunun Yürürlüğü ve Geçiş Hükümleri

b. İş ve Sosyal Güvenlik Mevzuatındaki Düzenlemeler

c. Türk Medeni Kanunu

d. Türk Borçlar Kanunu

e. Türk Ceza Kanunu

3. Sözleşme

C. İş İlişkinde Kişisel Verilerin Korunması Hakkına Yönelik Uluslararası Çalışmalar

1. Uluslararası Çalışma Örgütüne Ait Düzenlemeler

2. Avrupa Konseyinin R(89) 2 sayılı Tavsiye Kararı

3. Madde 29 Çalışma Grubu Tarafından Hazırlanan Görüşler

II. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA YÖNELİK DÜZENLEMELERİN İŞÇİNİN KİŞİSEL VERİLERİNİN KORUNMASI HAKKI KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

A. Temel Kavramlar

1. İşçi Açısından Kişisel Veri Kavramı

2. İşverenin Veri Sorumlusu Sıfatı

3. Kişisel Verileri İşlenen İşçi (İlgili Kişi - Veri Öznesi)

4. İşçinin Hassas (Özel Nitelikli) Kişisel Verileri

a. Irksal ya da Etnik Köken

b. Politik Görüşler, Dini veya Felsefi İnanışlar

c. Kılık ve Kıyafet

d. Dernek, Vakıf veya Sendika Üyeliği

e. Cinsel Hayat

f. Sağlığa İlişkin Veriler

g. Ceza Mahkûmiyeti ve Güvenlik Tedbirleri

h. Biyometrik ve Genetik Veriler

5. İşçinin Açık Rızası Kavramı

a. Geçerlilik Şartları

b. İşçi ile İşveren Arasındaki Bağımlılık

İlişkinin İşçinin Rızası Üzerindeki Etkileri

c. Genel İş Koşulu ve Rızanın Geçerliliği

6. İşçinin Kişisel Verilerinin İşlenmesi

7. İşçilere Ait Kişisel Verilerin Yurtdışına Transferi

B. Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Temel İlkeler

1. Dürüstlük Kuralına ve Hukuka Uygun Olarak İşleme

2. Amacın Belirlenmesi ve Sınırlandırılması

a. Amacın Belirli Olması

b. Amacın Açık Olması

c. Amacın Meşru Olması

- d. Başlangıçtaki Amaç/Amaçlarla Uygunluk
3. Kişisel Verinin Ulaşılmak İstenen Amaç Bakımından Bağlantılı ve Sınırlı Olması, Aşırıya Kaçmaması
4. Kişisel Verinin Doğruluğu ve Güncelliği
5. Kişisel Verinin Sınırlı Süreyle Tutulması
6. Sorumluluk İlkesi
7. Veri Güvenliği İlkesi
 - a. Veri Güvenliği İlkesinden Doğan Yükümlülükler
 - (1)-Teknik ve İdari Tedbirleri Alma Yükümlülüğü
 - (2)-Denetim ve Bildirim Yükümlülüğü
 - (3)-Sır Saklama Yükümlülüğü
 - b. Veri Güvenliği İlkesi ile Kişisel Verilerin Korunması Arasındaki İlişki
8. Ölçülülük İlkesi
9. Veri Koruma Otoriteleri Eliyle Bağımsız Denetleme
- C. Kişisel Verilerin İşlenmesinde Hukuka Uygunluk Sebepleri
 1. İşçinin Açık Rızası
 2. Kanunlarda Açıkça Öngörülme
 3. İşçinin ya da Üçüncü Kişilerin Hayati Menfaatlerinin Korunması
 4. Sözleşmesel İlişki Bakımından Gerekli Olma
 5. İşverenin Yasal Yükümlülükleri
 6. Kişisel Verinin İşçi Tarafından Alenileştirilmiş Olması
 7. Hakkın Tesisi, Kullanılması veya Korunması Bakımından Gerekli Olma
 8. İşverenin Üstün Gelen Meşru Yararı
 9. Hassas Kişisel Verilerin İşlenmesinde Hukuka Uygunluk Sebepleri
 - a. Sağlık ve Cinsel Hayata İlişkin Verilerin İşlenmesinde Hukuka Uygunluk Sebepleri
 - b. Sağlık ve Cinsel Hayat Dışındaki Hassas Kişisel Verilerin İşlenmesinde Hukuka Uygunluk Sebepleri
- D. Tarafların Hak ve Yükümlülükleri
 1. İşverenin Bilgilendirme Yükümlülüğü
 2. Veri Güvenliğine İlişkin Yükümlülükler
 3. Veri Sorumluları Siciline Kayıt Zorunluluğu
 4. İşçinin Erişim Hakkı
 - a. İşçinin Kendi Verilerine Erişim Hakkı (Dar Anlamda Erişim Hakkı)
 - b. İşçinin Verilerini Düzeltme ve Sildirme Hakkı
 - c. Erişim Hakkına Getirilen Sınırlamalar
 - d. Erişim Hakkı Kapsamında İşverene Başvuru

5. İşçinin İtiraz Hakkı

a. Tamamen Otomatik Veri İşlemeye Dayalı Kararların Konusu Olmama Hakkı

b. 6563 Sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Çerçevesinde Sağlanan Koruma

c. 95/46/EC Sayılı Direktifte Düzenlenen Genel İtiraz Hakkı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İŞVERENİN KİŞİSEL VERİ İŞLEME YÖNTEMLERİNDEN BAZI ÖRNEKLER

I. ADAY/İŞÇİ HAKKINDA BİLGİ TOPLAMA

A. Bilgi Toplamaya İlişkin Genel Açıklamalar

1. Genel Olarak

2. Kişisel Verilerin Korunması Hakkı Açısından

İş Başvurusunda Bulunan Adayın Durumu

3. İşverenin Sözleşme Görüşmelerinden Doğan Sorumluluğu

4. Aday/İşçi Hakkında Bilgi Edinirken Şeffaflık, İlgililik ve Gereklilik İlkelerine Uyum

5. Adayın/İşçinin Bilgi Verme Yükümlülüğü

6. Bilgi Edinme Süreçlerinde Yönetime Katılım

7. Adaya Ait Bilgi ve Belgelerin Saklanması

B. Adaya/İşçiye Yönelilebilecek Sorular ve Sınırları

1. Adayın/İşçinin Şahsına Yönelik Sorular

a. Kişisel Kimliğe Yönelik Sorular

b. Medeni Duruma İlişkin Sorular

c. Eğitime ve Mesleki Gelişime İlişkin Sorular

d. Önceki Ücret Miktarına ya da İş Sözleşmesinin

Sona Erme Nedenine İlişkin Sorular

e. Malvarlığına ve Ekonomik Duruma Yönelik Sorular

2. Sağlık Durumuna İlişkin Sorular

a. Sağlığa İlişkin Sorulacak Sorularda Sınır

b. Sağlık Muayenesinin Yapılması

(1)-Sağlık Muayenesinde Dikkate Alınacak Hususlar

(2)-Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü

c. Sağlığa İlişkin Bilgilerde Gizliliğin Tesisi

3. Engellilik Durumu

4. Hamileliğe Yönelik Sorular

5. Ceza Mahkûmiyetine Yönelik Sorular

6. Sendika Üyeligi, Dini İnanış ve Politik Görüşler

Hakkındaki Sorular

C. Adaya/İşçiye Yapılabilecek Testler

1. Alkol ve Uyuşturucu Testleri
2. HIV/AIDS Testleri
3. Genetik Testler
4. Psikolojik Testler
 - a. Kişilik Testleri
 - b. Dürüstlük Testleri

D. Üçüncü Kişilerden Bilgi Edinme

1. Eski İşverenden Bilgi Edinme
2. Referanslar

II. İŞYERİNDE UYGULANAN ELEKTRONİK GÖZETLEME UYGULAMALARI

A. Elektronik Gözetleme Uygulamaları ve İş İlişkisi Üzerindeki Etkileri

1. İşyerinde Elektronik Gözetleme Kavramı ve Bu Yöndeki Uygulama Çeşitleri
2. Elektronik Gözetlemeye İhtiyaç Duyulma Sebepleri ve İşçiler Üzerinde Doğurduğu Sonuçlar

B. Biyometrik Kontrol Sistemleri ile Gözetleme

C. Video Kamera ile Gözetleme

1. Genel Anlamda
2. Hukuka Uygunluk Bakımından İşverenin Dikkate Alacağı Koşullar
 - a. Kamera ile Gözetleme Uygulamasını Haklı Kılacak Gereçekler
 - b. Kamera ile Gözetlemede Ölçülülük İlkesinin Yeri
 - c. Kamera ile Gözetlemede İşverenin Eşit Davranma Borcu ve Amaca Bağlılık İlkesi
 - d. İşverenin Bilgilendirme Yükümlülüğü
 - e. İşyerinde Kamera Yerleştirilecek Alanların Seçimi
 - f. Kamera ile Gözetlemenin Süreklilik Arz Etmemesi Kuralı
 - g. Gizli Gözetleme Faaliyetlerinin Hukuka Aykırılığı
 - h. Kamera ile Gözetleme Uygulamasında Yönetime Katılımın Etkileri

D. İşçilere Ait İletişimin Gözetlenmesi

1. Genel Olarak
2. Bilgisayar, İnternet ve E-Posta Kullanımının Gözetlenmesi
 - a. İş Amaçlı Kullanım - Özel Amaçlı Kullanım Ayrımı ve İşverenin Denetim Yetkisi Üzerindeki Sonuçları
 - b. İşverenin Denetim Yetkisi Bakımından Hukuk Sistemleri Arasındaki Farklar
 - c. Gözetlemedeki Koşul ve Sınırlamalar
 - (1)-İşçinin Bilgilendirilmesi ve İşverenin Uyması Gereken Temel İlkeler
 - (2)-Bilgisayarda Kayıtlı Dosyaların Denetimi
 - (3)-İnternet Kullanımına Özgü Denetim
 - (4)-E-Postaların İç ve Dış Bilgi Denetimi

- d. Türk İş Hukukundaki Bilgisayar, İnternet ve E-Posta Kullanımının Gözetlenmesine Yönelik Karar Örnekleri
3. Telefon Kullanımının Gözetlenmesi
E. Elektronik Gözetlemeden Hukuka Aykırı Şekilde Elde Edilen Delillerin Kullanımı

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HUKUKA AYKIRI VERİ İŞLEME HÂLİNDE İŞVERENE KARŞI

UYGULANABİLECEK YAPTIRIMLAR

I. HUKUKİ YAPTIRIMLAR

- A. Önleme Davası
B. Durdurma Davası
C. Hukuka Aykırılığın Tespiti Davası
D. Kararın Üçüncü Kişilere Bildirilmesi veya Yayımlanması
E. Maddi Tazminat Davası
F. Manevi Tazminat Davası
G. Kazancın Geri Verilmesi Davası
H. İşçinin İş Sözleşmesini Haklı Nedenle Feshi

II. İDARİ VE CEZAI YAPTIRIMLAR

- A. İdari Para Cezaları
B. Türk Ceza Kanunundan Doğan Yaptırımlar
1. Haberleşmenin Gizliliğini İhlal
2. Kişiler Arasındaki Konuşmaların Dinlenmesi ve Kayda Alınması
3. Özel Hayatın Gizliliğini İhlal
4. Kişisel Verilerin Kaydedilmesi
5. Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme
6. Verileri Yok Etmeme

SONUÇ

KAYNAKÇA